

La Revolució Científica i les Fites de la Recerca Mèdica

2015/2016

Codi: 103626

Crèdits: 3

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502442 Medicina	OT	6	0

Professor de contacte

Nom: Alberto de Leiva Hidalgo

Correu electrònic: Alberto.deLeiva@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Altres indicacions sobre les llengües

Majoria de publicacions revisades en llengua anglesa

Equip docent

Enrique Lerma Puertas

Jaume Prat Díaz de Losada

Pedro Domingo Pedrol

Jorge Sierra Gil

Antonio Moral Duarte

Luis Puig Sanz

Antonio Pascual Lopez

Agusti Barnadas Molins

Teresa Ramon Cajal Asensio

Manuel Trias Folch

Prerequisits

Es recomana haver adquirit les competències adequades en: Bioquímica i Biologia Molecular, Biologia Cel·lular, Anatomia Humana (I yII), Fisiologia Humana, Histologia, Genètica Humana, Patologia General, Fonaments de la Cirurgia, Microbiologia, Radiologia i Medicina Física, Anatomia Patològica, Farmacologia, Immunologia, Obstetrícia i Ginecologia. Familiaritat amb la lectura de textos científics en llengua anglesa i la seva comprensió oral. Estar capacitat per debatre i exposar en públic una comunicació científic-mèdica en llengua anglesa, a més d'en llengua catalana o castellana

Objectius

L'objectiu principal és comunicar i debatre els principals descobriments científics que han permès eradicar, extingir o limitar considerablement les malalties que en temps anteriors causaven estralls per la seva elevada mortalitat, morbiditat, complicacions i seqüeles. El recorregut sobre els períodes més importants del desenvolupament científic de la medicina i els seus grans descobriments ajudarà a entendre la pràctica actual de l'art de curar i les perspectives del seu futur. En les activitats del programa es faran servir, indistintament, els idiomes català, castellà i anglès, tot i que majoritàriament es recomanarà l'ús d'aquesta última opció.

Competències

- Comunicar-se de manera clara, tant oral com escrita, amb altres professionals i amb els mitjans de comunicació.
- Demostrar, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu i orientat a la recerca.
- Demostrar que comprèn la importància i les limitacions del pensament científic en l'estudi, la prevenció i el maneig de les malalties
- Demostrar que coneix els fonaments històrics de la salut, la malaltia i la professió mèdica
- Demostrar un nivell bàsic d'habilitats de recerca.
- Reconèixer els elements essencials de la professió mèdica com a resultat d'un procés evolutiu, científic i sociocultural, incloent els principis ètics, les responsabilitats legals i l'exercici professional centrat en el pacient
- Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'activitat professional.
- Valorar críticament i utilitzar les fonts d'informació clínica i biomèdica per obtenir, organitzar, interpretar i comunicar la informació científica i sanitària

Resultats d'aprenentatge

1. Comunicar-se de manera clara, tant oral com escrita, amb altres professionals i amb els mitjans de comunicació.
2. Definir els factors determinants de la transició sanitària al món contemporani
3. Demostrar, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu i orientat a la recerca.
4. Demostrar un nivell bàsic d'habilitats de recerca.
5. Descriure els fonaments històrics de les professions sanitàries en la perspectiva del pluralisme mèdic.
6. Descriure la persona humana com un ésser multidimensional en el qual la interrelació de factors biològics, psicològics, socials, ecològics i ètics condicionen i modifiquen els estats de salut i malaltia, i les seves manifestacions.
7. Distingir el concepte paternalista de la relació entre metge i pacient de la tradició hipocràtica i el concepte actual de formes de relació més igualitàries, en el qual el pacient adquireix tot el protagonisme.
8. Entendre la ciència mèdica com un coneixement en construcció, sotmès a canvis constants, que planteja nous reptes i noves oportunitats
9. Explicar el paper del professional de la sanitat com un agent social de canvi, crític i solidari, en favor de la salut de la comunitat.
10. Identificar els orígens i la institucionalització de l'activitat científica, així com les bases epistemològiques del pensament científic en ciències de la salut
11. Identificar els processos de professionalització en el camp de les ciències de la salut i la seva tendència a l'especialització
12. Reconèixer els estats de salut i malaltia com a construccions socialment determinades que canvien segons les cultures i el curs del temps
13. Reconèixer i distingir les diferents tradicions mèdiques que configuren el panorama sanitari actual
14. Reconèixer la faceta d'activitat humanitària al servei de la salut basada en la relació entre metge i pacient, tant en els aspectes assistencials com en els aspectes de docència i recerca.
15. Reconèixer l'abast i les limitacions del pensament científic en les ciències de la salut
16. Utilitzar correctament les bases de dades i les obres de referència bibliogràfica, enciclopèdica i lexicogràfica en ciències de la salut.
17. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'activitat professional.

Continguts

Selecció dels descobriments més rellevants de la investigació mèdica des de la introducció del mètode científic. Anàlisi historiogràfic, repercussió sanitària i context sociopolític. Èmfasi en l'anàlisi de la investigació mèdica des de la segona meitat del segle XVIII fins a l'actualitat

Temari.

- L'Art de Sanar i l'Origen de la Medicina Científica
- La Fisiologia Humana, disciplina fonamental en el segle XVIII

- Medicina Experimental i Homeòstasi: el llegat de Claude Bernard
- Anatomia microscòpica i la teoria cel·lular
- Endocrinologia: de la opoteràpia a l'hormonoteràpia
- Controvèrsies sobre el descobriment de la insulina
- Orígens i evolució de la farmacologia
- Patologia Infecciosa: vacunes, antibioteràpia; teràpia antiviral
- Anestèsia i Tractament del Dolor.
- Cirurgia i Tècnica Quirúrgica
- Bioquímica, Biologia Molecular i Biologia Cel·lular
- Desenvolupament de la Genètica Mèdica i de la Recerca Traslacional en Dermatologia
- La ciència neurològica anterior i posterior a Cajal
- Avenços en la investigació cardiovascular
- Psicoanàlisi i Psicofàrmacs
- Medicina Hospitalària i Especialitats Mèdiques
- Desenvolupament de la Nutrició com a Ciència Mèdica
- Estudis d'imatge: des de Roentgen a la Resonància Magnètica
- Radioactivitat i Medicina: de Madame Curie a la Medicina Nuclear
- L'Oncologia moderna i les seves perspectives
- Medicina Preventiva i Medicina Pal·liativa
- El futur de la Medicina

Metodologia

Aquesta Guia descriu el marc, continguts, metodologia i normes generals de l'assignatura, d'acord amb el pla d'estudis vigent. L'organització final de l'assignatura pel que fa al nombre i mida de grups, distribució en el calendari i dates d'exàmens, criteris específics d'avaluació i revisió d'exàmens, es concretaran a cada una de les Unitats Docents Hospitalàries (UDH), que ho explicaran a través de les seves pàgines web i el primer dia de classe de cada assignatura, a través dels professors responsables de l'assignatura a les UDDHH.

Pel present curs, els professors designats pels Departaments com a responsables de l'assignatura a nivell de Facultat i de les UDH son:

Departament(s) responsable(s): Dpt. medicina

Responsable de Facultat: Alberto de Leiva

Responsables UDH

Responsables UDHSP	Responsables UDHVH	Responsables UDGTiP	Responsables I
Alberto de Leiva			

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals pel professorat (TE)	12	0,48	2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Seminaris d'experts en la Història de la investigació mèdica (SESP)	3	0,12	2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Tipus: Supervisades			
Revisions crítiques sobre documents científics distribuïts pel professorat, tutoritzades a través del CV (VIRT)	15	0,6	2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treballs sobre documents distribuïts pel professorat	11	0,44	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Elaboració d'una monografia sobre un important descobriment científic, consensuat amb el professor coordinador	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Estudi personal. Syllabus ad hoc elaborat pel professorat. Consulta (material bibliogràfic, audiovisual, campus virtual)	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17

Avaluació

- Participació activa en les activitats docents dirigides : 0,8 hores (pes en l'avaluació, 20%)

- Avaluació dels treballs assignats: 1,0 hora (pes en l'avaluació, 30 %)

- Avaluació de la monografia individual (redacció del document, elaboració d'un póster i la seva presentació pública): 2.0 hores (pes en l'avaluació, 50%)

- La no assistència del 80% a les:

- Classes teòriques

- seminaris d'especialització

serà una qualificació de "No Avaluable"

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació de la monografia individual (redacció del document, elaboració d'un póster i la seva presentació pública)	50%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Avaluació dels treballs assignats	30%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Participació activa en les activitats docents dirigides	20%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17

Bibliografia

A-Bàsica

José M. López Piñero. La Medicina en la Historia. La Esfera de los Libros, S:L. Madrid, 2002

William Osler. The Evolution of Modern Medicine. Kaplan Inc. New York 2009

Heinz Schott. Crónica de la Medicina. Plaza & Janés, Editores, S.A. Barcelona, 2004

B-Consulta.

Claude Bernard. Introducción al Estudio de la Medicina Experimental, Edición Crítica, S.L. Barcelona, 2005

Stephanie J. Snow. Blessed Days of Anaesthesia. Oxford University Press, 2008.

Eulàlia Valls. Història del Trasplantament d'Òrgans a Catalunya. Ediciones, 62. Barcelona, 2009

Ramón Navarro. Historia de la Sanidad en España. Lundweg Editores. Barcelona, 2002.

José Camacho Arias. La prodigiosa penicilina. Fleming. Nivola S.L. Madrid, 2008

José M. López Piñero. Santiago Ramón y Cajal. Universidad de Valencia, 2006.

Santiago Ramón y Cajal. Trabajos escogidos. Antoni Bosch, Editor. Barcelona, 2006

Revistes Seleccionades.

Analecta Histórico Médica (Societas Internationalis Historiae Medicinae (UNAM)

Asclepio (Revista de Historia de la Medicina y de la Ciencia; CSIC). www.worldcat.org/oclc/220952453

British Journal for the History of Science. www.worldcat.org/oclc/44626783

Bulletin of the History of Medicine (The American Association for the History of Medicine; John Hopkins University Press). www.worldcat.org/oclc/33891126

Dynamis (Acta Hispanica ad Medicinae Scintiarumque Historiam Illustrandam; Universidad de Granada)
www.worldcat.org/oclc/664234384

Gimbernat (Revista Calalana d'Història de la Medicina i de la Ciència; Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya). www.worldcat.org/oclc/190929371

Hygieia internationalis (international journal on public health). www.worldcat.org/oclc/60639808

Journal of Medical Biography. www.worldcat.org/oclc/60628532

Journal of Medical Biography. www.worldcat.org/oclc/60628532

Journal of the History of Medicine and Allied Sciences (Oxford University Press).
www.worldcat.org/oclc/49963229

Medical History (European Journal for the History of Medicine and Health; Wellcome Trust for the History of Medicine). www.worldcat.org/oclc/60592026

Social History of Medicine (Society for the Social History of Medicine; Oxford University Press)
www.worldcat.org/oclc/52423165

Vesalius (Official Journal of the International Society for the History of Medicine)